

Správní právo

Materiál byl vytvořen v rámci projektu
Nové výzvy, nové příležitosti, nová škola

*Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním
fondem a státním rozpočtem České republiky*

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1 Pojem a prameny správního práva

Správní právo je odvětví veřejného práva; jde o souhrn právních norem, které upravují společenské vztahy vznikající při výkonu veřejné správy.

Členění veřejné správy	
Státní správa	Samospráva
Vykonává ji <i>stát</i> prostřednictvím svých orgánů (vláda, ministerstva, a další orgány jako např. policie, finanční úřady, celní úřady, katastrální úřady apod.	<i>Územní</i> - vykonávají ji obce a kraje <i>Zájmová</i> - vykonávají ji komory, svazy, společenstva

Prameny správního práva

Veřejná správa zahrnuje velké množství činností ve velmi odlišných oblastech života, dotýká se denního života občanů již od jejich narození a prakticky až do smrti. Ve vztahu k PO jde především o vydávání povolení a souhlasů k jejich činnostem a ukládání pokut za porušení uložených povinností. Proto pro správní právo neexistuje jeden základní právní předpis, ale velké množství různých předpisů. Říkáme, že **správní právo není kodifikováno**.

Mezi prameny správního práva patří → Ústava ČR, ostatní zákony, nařízení vlády, vyhlášky ústředních orgánů státní správy, obecně závazné vyhlášky obcí a krajů

2 Členění správního práva

Správní právo organizační - vymezuje základní principy organizace veřejné správy, upravuje postavení, organizaci, pravomoc a působnost subjektů veřejné správy

Základní právní předpisy: zákon o postavení ministerstev a ostatních orgánů státní správy, zákon o krajích, zákon o obcích, ...

Správní právo hmotné - hmotně právní úprava jednotlivých oblastí a úseků veřejné správy

Základní právní předpisy: zákon o soustavě základních a středních škol - tzv. školský zákon, zákon o státní správě a samosprávě ve školství, zákon o péči o zdraví lidu, zákon o územním plánování a stavebním řádu - stavební zákon, ...

Správní právo procesní - upravuje postup při správním řízení konaném před orgány veřejné správy.

Základní právní předpisy: zákon o správním řízení - tzv. správní řád

Správní právo trestní - zahrnuje právní úpravu základů a následků odpovědnosti za správní delikty

Základní právní předpisy: zákon o přestupcích

System české veřejné správy	
Ústřední orgány státní správy	vláda ministerstva jiné ústřední orgány státní správy
Orgány územní správy s všeobecnou působností	kraje obce
Územně dekoncentrované (specializované) orgány státní správy	např. orgány správy policie, školské úřady, správy sociálního zabezpečení, úřady práce, finanční ředitelství a finanční úřady apod.
Orgány zájmové samosprávy	Ucelená soustava orgánů se postupně tvoří. V současnosti jde zejména o advokátní komory, komory komerčních právníků, lékařské komory, stomatologické komory, hospodářské komory apod.

3 Ministerstva

- jsou nejvyšším ústředním orgánem státní správy s celostátní působností pro určitou oblast společenského nebo hospodářského života, v jejich čele je člen vlády
- činnost ministerstev řídí kontroluje a sjednocuje vláda ČR
- v České republice je **14 ministerstev**:
 - Ministerstvo financí
 - Ministerstvo vnitra
 - Ministerstvo zahraničních věcí
 - Ministerstvo průmyslu a obchodu
 - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
 - Ministerstvo pro místní rozvoj
 - Ministerstvo kultury
 - Ministerstvo zemědělství
 - Ministerstvo práce a sociálních věcí
 - Ministerstvo obrany
 - Ministerstvo zdravotnictví
 - Ministerstvo dopravy
 - Ministerstvo spravedlnosti
 - Ministerstvo životního prostředí
- **ministr bez portfeje** - ministr, který nemá své vlastní ministerstvo

4 Jiné ústřední orgány státní správy

- jsou to ústřední orgány, v jejichž čele obvykle nestojí člen vlády
- mají užší specializovanou působnost

- patří sem:
 - Český statistický úřad
 - Český úřad zeměměřičský a katastrální
 - Český báňský úřad
 - Úřad průmyslového vlastnictví
 - Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
 - Správa státních hmotných rezerv
- Státní úřad pro jadernou bezpečnost
- Český telekomunikační úřad
- Národní bezpečnostní úřad
- Energetický regulační úřad
- Úřad vlády České republiky

5 Obce

- řídí se **zákonem o obcích**; tento zákon se nevztahuje na hlavní město Prahu (!!!)
- je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce
- obec je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek, vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající
- obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem
- zeměpisně tvoří obec ohraničený územní celek
 - **intravilán** - vnitřní část obce, určená k bydlení a zástavbě
 - **extravilán** - vnější část obce (pole, louky, lesy, rybníky apod.)
- každá část státního území přísluší k některé obci; výjimek je málo (např. vojenské prostory zvané újezdy)
- každá obec má svůj název, ke změně názvu obce dává souhlas Ministerstvo vnitra na návrh obce
- **obec** může mít a používat svůj **znak** a **obecní vlajku**
- zákon o obcích rozlišuje:
 - **obec**
 - **město** (musí mít alespoň 3 000 obyvatel a na návrh obce tak stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády)
 - **městys** (na návrh obce tak stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády)
 - **statutární město** (města se zvláštním postavením) 23 největších měst jmenovitě uvedených v zákoně. Jejich území se může členit na městské obvody nebo městské části s vlastní samosprávou. Patří mezi ně např. Plzeň, Pardubice, Brno, Ostrava, Opava, Frýdek-Místek.

Působnost obce	
Samostatná	Přenesená
<ul style="list-style-type: none"> – správa vlastních obecních záležitostí – povinnosti může obec ukládat v samostatné působnosti obecně závaznou vyhláškou 	<ul style="list-style-type: none"> – podíl obce na výkonu státní správy v rozsahu vymezeném zákonem – obec může v přenesené působnosti vydávat na základě zákona a v jeho mezích nařízení obce, je-li k tomu zákonem zmocněna
<ul style="list-style-type: none"> – tvorba programu rozvoje obce – hospodaření s majetkem obce – tvorba rozpočtu a hospodaření podle něj – zakládání a řízení různých organizací – zřizování peněžních fondů – zabezpečování čistoty obce – zřizování obecní policie – udělování a odnímání čestného občanství obce a cen obce – rozhodování o zřízení a názvech částí obce, o názvech ulic a dalších veřejných prostranství – apod. 	<ul style="list-style-type: none"> – úsek evidence obyvatelstva – vydávání stavebního povolení – vydávání občanských průkazů a cestovních pasů – apod.

Obecní úřady v malých obcích nejsou tak vybaveny, aby mohly úspěšně vykonávat veškerou přenesenou působnost. Proto zvláštní zákon stanoví **seznam měst, jejichž obecní úřady jsou pověřeny vykonáváním přenesené působnosti i za okolní malé obce** v určeném správním obvodu. Bývalá okresní města a některá další města s těmito pověřenými obecními úřady se v zákonech nazývají **obce s rozšířenou působností**.

Občané

- fyzické osoby, které jsou státními občany ČR a jsou v obci hlášeny k trvalému pobytu
- zletilí občané jsou oprávněni k účasti na zasedání obecního zastupitelstva, k podávání návrhů orgánům obce, k účasti při volbách obecních orgánů a k hlasování v místním referendu
- věková hranice 18 let je určena pro aktivní i pasivní volební právo

Orgány obce

Zastupitelstvo obce

- nejvyšší orgán obce
- podle velikosti obce má 5 až 55 členů
- volí je občané obce na období 4 let
- zastupitelstvo obce se schází podle potřeby, nejméně však jedenkrát za 3 měsíce
- zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech patřících do samostatné působnosti obce
- vydává obecně závazné vyhlášky obce
- volí členy obecní rady, starostu a místostarostu
- může zřídit jako své iniciativní a kontrolní orgány **výbory** (vždy má finanční a kontrolní výbor)

Rada obce

- výkonný orgán obce v oblasti samostatné působnosti
- má 5 až 11 členů
- tvoří ji starosta, jeho zástupce a další radní
- schází se podle potřeby a její schůze jsou neveřejné
- může zřizovat jako své iniciativní a poradní orgány **komise**

Starosta

- zastupuje obec, svolává a řídí schůze rady obce a zasedání zastupitelstva obce
- v Praze a statutárních městech se nazývá **primátor**

Obecní úřad

- tvoří starosta, jeho zástupce a zaměstnanci tohoto úřadu
- administrativní aparát obecního úřadu s větším počtem zaměstnanců řídí **tajemník obecního úřadu**
- obecní úřad statutárního města se nazývá **magistrát**
- v oblasti samostatné působnosti plní úkoly uložené zastupitelstvem obce nebo radou obce, pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti
- vykonává přenesenou působnost

V malých obcích a v městských obvodech statutárních měst, kde obecní zastupitelstvo nemá více než 15 členů, se rada, komise ani odbory nezřizují.

Obce jsou v některých oborech činnosti vybaveny velkými pravomocemi. Například mohou ukládat pokuty až do 200 000 Kč PO a podnikatelům za znečištění veřejného prostranství, za narušení ŽP, za odložení věcí mimo vyhrazená místa nebo za porušení obecně závazné vyhlášky.

6 Kraje

- řídí se **zákonem o krajích**
- územní společenství občanů, které má právo na samosprávu
- veřejnoprávní korporace, která má vlastní majetek a vlastní příjmy vymezené zákonem
- hospodaří za podmínek stanovených zákonem podle vlastního rozpočtu
- kraj vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající
- může mít znak a vlajku, může používat vlastní razítko /s výjimkou případů, kdy se musí povinně použít úřední razítko s malým státním znakem)
- zeměpisně tvoří ohraničený celek, zahrnující území určeného počtu obcí

Působnost kraje

- a) **samostatná** - vlastní záležitosti kraje; obecně závazné vyhlášky kraje vydávané zastupitelstvem
- b) **přenesená** - výkon státní správy; nařízení kraje

Občané kraje

- FO, které jsou státními občany ČR a jsou přihlášeny k trvalému pobytu v některé obci nebo na území vojenského újezdu v územním obvodu kraje

Orgány kraje

I. Zastupitelstvo

- nejvyšší orgán kraje
- má 45, 55 nebo 65 členů podle počtu obyvatel kraje
- rozhoduje o nejdůležitějších věcech, které patří do samostatné působnosti kraje
- volí hejtmana, zástupce hejtmana a členy rady
- jeho iniciativními a kontrolními orgány jsou **výbory**

II. Rada

- výkonný orgán kraje v oblasti jeho samostatné působnosti
- tvoří ji hejtman, jeho zástupce a další členové
- má 9 nebo 11 členů podle počtu obyvatel kraje
- jejími iniciativními a kontrolními orgány jsou **komise**

III. Hejtman

- zastupuje kraj navenek

IV. Krajský úřad

- tvoří ředitel a zaměstnanci kraje, zařazení do krajského úřadu
- plní úkoly v samostatné působnosti uložené mu zastupitelstvem a radou, napomáhá činnosti výborů a komisí
- v jeho práci převažuje vykonávání přenesené působnosti

Kraje ČR

1. Hlavní město Praha
2. Středočeský kraj (Praha)
3. Jihočeský kraj (České Budějovice)
4. Plzeňský kraj
5. Karlovarský kraj
6. Ústecký kraj
7. Liberecký kraj
8. Královéhradecký kraj
9. Pardubický kraj
10. Vysočina (Jihlava)
11. Jihomoravský kraj (Brno)
12. Olomoucký kraj
13. Moravskoslezský kraj (Ostrava)
14. Zlínský kraj

7 Správní řízení

- zákonem upravený **postup, jak správní orgány jednají a rozhodují o právech a povinnostech účastníků** tohoto řízení (FO a PO)

Subjekty správního řízení	
Správní orgány	Účastníci správního řízení
Rozhodují v řízení. Je vždy třeba řešit otázku, který správní orgán je příslušný k rozhodování. Příslušnost může být: <ul style="list-style-type: none">– věcná (určení zákonem, který orgán rozhoduje)– funkční (určení, který z útvarů věcně příslušného orgánu provádí správní řízení)– místní (dle trvalého pobytu, sídla, místa nemovitosti apod.)	Jsou jimi ti, jichž se mají týkat účinky správního rozhodnutí. Účastníkem je: <ul style="list-style-type: none">– ten, o jehož právech nebo povinnostech má být jednáno– ten, jehož práva nebo povinnosti mohou být rozhodnutím dotčeny– ten, kdo tvrdí, že může být rozhodnutím ve svých právech a povinnostech dotčen až do doby, než se prokáže opak– ten, komu postavení účastníka přiznává zvláštní právní předpis

Stadia správního řízení

1. řízení v prvním stupni

- a) **zahájení správního řízení** - na návrh účastníka řízení nebo z podnětu správního orgánu
- b) **zjišťování podkladů, zajištění průběhu a účelu řízení** - pokud je nařízeno ústní jednání, vede se neveřejně
- c) **správní rozhodnutí** - výrok, odůvodnění, poučení o odvolání

2. odvolací řízení - o odvolání rozhoduje nadřízený správní orgán

3. vykonávací řízení (exekuce) - probíhá pouze tehdy, když byla správním rozhodnutím uložena nějaká povinnost, a tato povinnost nebyla ve stanovené lhůtě dobrovolně splněna

Nucený výkon rozhodnutí			
může být proveden			
správní exekucí		soudní exekucí	
Oprávněný účastník si může formu exekuce zvolit sám a podle toho její zahájení navrhnout buď správnímu orgánu nebo soudu.			
Základní formy exekuce			
Srážky ze mzdy	Příkázání pohledávky	Prodej movitých věcí	Prodej nemovitostí

- ve správním řízení se rozhoduje např. o povolení stavby o potrestání přestupku nebo o vyloučení studenta ze školy

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ